

Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme ¹

Türker Barış BULDUK

Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

turkerbulduk@gmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-0423-837X>

Öz

Gerek halk oyunlarının gerekse çocuk oyunlarının Türklerin yaşantısında, çok eski dönemlerden bu yana, ne denli önemli olduğu bilinen bir gerçekliktir. Bu oyunların büyük bir kısmı kendiliğinden ortaya çıkmış ve yaşamın bütünleyici bir ögesi olmuştur. Buna bağlı olarak, Türk kültüründeki oyun çeşitliliği hemen her bölgemizde azımsanmayacak bir zenginlik arz etmektedir. Buna rağmen bu oyunların hem oynanma biçimleri hem de adları, yaşam şartlarının ve eğlence anlayışının değişmesiyle zamanla unutulmaktadır. Birçok toplum, değişen teknoloji ile birlikte unutulmaya başlamış olan oyunlarını koruma altına alarak sonraki kuşakların bu kültürel mirastan faydalanmasına olanak sunmaktadır. Anadolu'daki çocuk oyunlarının ve halk oyunlarının oynanma biçimleri üzerine birçok çalışma yapılmışsa da bu oyunların neler olduğu üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu araştırma, Türkiye Türkçesi ağızlarındaki söz varlığına dayalı bir çalışma olup Türk kültüründe önemli bir yeri olan çocuk oyunları ve halk oyunları başta olmak üzere, Türkiye Türkçesi ağızlarındaki bütün oyun adlarının kullanımlarını tespit etmeye yöneliktir. Bu kapsamda, Derleme Sözlüğü'ne ek olarak Türkiye Türkçesi ağızları üzerine hazırlanmış kitap ve lisansüstü tezler taranmış, ağızlarda varlığını sürdüren birçok oyun adının Türkiye Türkçesinde kullanılmadığı görülmüştür. Ayrıca Türkiye Türkçesi ağızlarındaki oyun adlarının büyük bir bölümünün Türkçenin morfolojik özelliklerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağız, Türkiye Türkçesi Ağızları, Oyun, Çocuk Oyunları, Halk Oyunları.

¹ Makale Geliş/Kabul Tarihi: 31.07.2019 / 24.10.2019

Künye Bilgisi: Bulduk, T. B. (2019). *Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16 (2), 394-443. DOI: 10.33437/ksusbd.621733

An Assesment About Usage Of Game Names In Turkey Turkish Dialects

Abstract

It is a crucially-known fact that both folk dances and children's games have been significant in Turkish lifestyle ever since ancient times. A good number of these games emerged spontaneously and became an complementary part of life. In parallel with, the variety of games in Turkish culture presents a considerable worth in nearly every region of us. Nevertheless, both the forms and names of play are forgotten over time with changing living conditions and perception of entertainment. Plenty of societies protect the games that have been forgotten with the changing technology and transfer them to the next generations so that they can benefit from this cultural heritage. Even though many studies have been conducted on outline procedures of children's game and folk dances in Anatolia, no comprehensive assesment has been made on what these games are. Basically, this survey is based on to point out presence of the vocabulary in Turkey Turkish dialects and focusing on children's games which have important role in Turkish culture to determine usage of all games in Turkey Turkish dialects. Within this perspective, in addition to Assembly dictionary, books and postgraduate thesis are examined and it is ultimately determined that plenty of games which are still in dialects are not used in Turkey Turkish. It is also determined that a great proportion of game names in Turkey Turkish dialects are not corresponded with morphological patterns of Turkish.

Keywords: Dialect, Turkey Turkish Dialects, Game, Child Games, Folk Dances.

GİRİŞ

İnsan sosyal, kültürel ve biyolojik bir varlıktır. Biyolojik bir varlık olarak insan, canlılığını devam ettirebilmek için yemek, içmek, uyumak gibi birtakım fizyolojik eylemlere ihtiyaç duyar. İnsan için nasıl ki yemek, içmek ve uyumak fizyolojik bir ihtiyaç ise oyun da insan hayatının bütününde ya da belirli bir döneminde etkili olan fizyolojik bir ihtiyaçtır.

Oyunun tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. En eski oyuncakları MÖ 5. yüzyılda Mısırlıların kullandığı bilirse de her toplumun tarihi çok eskilere dayanan ve haz duygusuyla oyuna giren her bireyin bu oyunu gelecek kuşaklara aktardığı birçok oyunu bulunmaktadır. Türk kültüründe de bu nitelikte birçok oyun bulunmaktadır. Metin And, oyun kelimesinin Türkçenin en eski

kelimelerinden biri olduğunu ve kökeninin, şaman töreninin tamamına verilen ad olarak Şamanlıktan geldiğini belirtmektedir (And, 2003: 37). Şamanlar bu törenlerde belirli bir ezgi eşliğinde bir çeşit dans eder, birtakım sesler çıkarır ve çeşitli taklitler yaparlardı. Halk oyunlarının dinsel birtakım ritüeller ile bağlantılı büyüsel bir yönünün olduğu, hem Türklerdeki şaman törenlerinden hem de Eski Yunan'daki Dionisos şenliklerinden çıkarılabilir. Çeşitli toplumlarda var olan bu gelenek, bugün halk oyunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Halk oyunu, ait olduğu toplumun kültürel göstergesi ve kimliğini ifade etme biçimidir. Bu durum, insanın bazen yaşadığı çevre ile, tabiat ile, farklı hayvan türleriyle ya da kendi ürettikleriyle ilgili olabilmektedir. Kavga, savaş, hasat, vahşi hayvanlara karşı korunma, arazi anlaşmazlıkları, barış gibi olaylar halk oyunlarımıza yansıyan birkaç örnek olarak gösterilebilir. Halk oyunlarının en önemli özelliği yerelliktir. Anadolu'da her köşesinde farklı farklı icra edilen halk oyunları, toplumsal yaşamın her döneminde insanın yaşamında farklı bir biçimde yer almış ve toplumsal bütünlüğü sağlamış önemli bir öge olmuştur. (Bali, 2017: 78-83).

Çocuk oyunları da, tıpkı halk oyunları gibi, kültürün sonraki kuşaklara aktarılmasında önemli bir konumdadır. Çocuğun sosyalleşmesinde önemli bir rolü olan çocuk oyunlarının tarihi de çok eskilere dayanmaktadır. Kazılarda elde edilen eserler ile hiyeroglifler incelendiğinde Eski Mısır'da topaç, tahta at ve oyuncak bebeklerle ilgili çeşitli oyunlar oynandığı söylenebilmektedir. Yine Eski Yunan, Roma ve Çin uygarlıklarında da misket, topaç gibi çeşitli çocuk oyunlarının oynandığına dair bulgular olduğu bilinmektedir. Çocuk oyunları ve bu oyunlarda kullanılan oyuncaklar çocuğun fiziksel becerilerini geliştirmenin yanı sıra zihinsel gelişimine de katkı sunmaktadır. Bugün, Anadolu'da unutulmaya yüz tutmuş çocuk oyunlarında kullanılan temel malzemeler taş, sopa, ip ve top gibi herkesin kolayca ulaşabileceği türdendir. Ancak çocuğun gelişiminde çok önemli bir rolü bulunan oyun ve oyuncaklar teknolojik gelişmelere bağlı olarak farklılaşmaktadır. Eskiden oynanan oyun ve oyuncaklar her geçen gün şekil değiştirmekte ve taş, sopa, ip ve top gibi oyuncakların yerini lego, uzaktan kumandalı araba, barbie bebek, robot ya da bilgisayar oyunları almaktadır. Fakat bu oyunlar, çocuğun özellikle zihinsel gelişimini olumsuz etkilemekte ve çocuğun sosyalleşmesini engellemektedir. Birçok toplum, değişen teknoloji ile birlikte unutulmaya başlamış olan çocuk oyunlarını ve oyuncaklarını koruma altına alarak sonraki kuşakların bu kültürel mirastan faydalanmasına olanak sunmaktadır. Zengin bir çocuk oyunu kültürüne sahip olan Anadolu'daki bu oyunların tümüyle ortadan kalkmadan derlenmesi ve bu derlenen oyunların çocukların eğitiminde etkin bir biçimde kullanılması gerekmektedir (Başal, 2007: 245-247).

Türkçenin en önemli eserlerinden biri olan Dîvânu Lugâti't-Türk'te *deçenğli menğli* 'bir çocuk oyunu, salıncak oyunu' (Atalay, 2018: 141) *karagunu* 'akşemleyin çocukların oynadıkları bir oyun' (Atalay, 2018: 266); *köçürme oyun* 'on dört adı verilen bir oyun' (Atalay, 2018: 354); *münğüz münğüz* 'bir çeşit çocuk oyunu' (Atalay, 2018: 417); *ötüş / ütüş* 'bir çeşit çocuk oyunu' (Atalay, 2018: 470.719) ve *yalnğu* 'cariyelerin oynadığı bir oyun, salıncak oyunu' (Atalay, 2018: 736) şeklinde yedi oyun adının geçmesi de Türk kültüründe oyunun yerini belirtmesi bakımından önemli bir göstergedir.

Kültürümüzde çok eski zamanlardan bu yana yaşayan oyunlar, Anadolu'nun farklı ekonomik, sosyal, fizikî şartlarına ve iklim özelliklerine bağlı olarak farklı oynanma biçimlerinde ve farklı adlarla karşımıza çıkabilmektedir. Anadolu'da yöreden yöreye farklılık gösteren anlamıyla kullanılan "yöresel" kavramının oyun adları için de olduğu söylenebilir. Anadolu'da her yörenin nasıl ki düğün müziği, yemeği, bayram algısı farklılaşıyorsa oyunlar da yöreden yöreye farklılık göstermektedir. Bu çalışma ile birçoğu binlerce yıllık bir geçmişe sahip olan ve Anadolu'da farklı biçimlerde ve farklı adlarla oynanan oyun adları, Türkiye Türkçesi ağzları taranarak bir araya getirilecektir. Çocuk oyunları, halk oyunları ve diğer oyunlar olarak sınıflandıracağımız bu çalışmada esasen şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Türkiye Türkçesi ağzlarında hangi çocuk oyunları vardır?
2. Türkiye Türkçesi ağzlarında hangi halk oyunları vardır?
3. Türkiye Türkçesi ağzlarında varlığını devam ettiren diğer oyun adları nelerdir?
4. Türkiye Türkçesi ağzlarında yaşayan bu adlardan hangileri Türkçe Sözlük'te bulunmaktadır?

Bu sorulara cevap ararken araştırma verilerimizi, araştırmanın amacına uygun olarak, Türkiye Türkçesi ağzları ile ilgili yazılan kaynakları tarayarak elde edeceğiz. Bu doğrultuda Türkiye Türkçesi ağzları ile ilgili yapılmış en kapsamlı çalışma olan Derleme Sözlüğü'ne ek olarak ağzlar ile ilgili hazırlanmış kitaplar ve lisansüstü tezlere de başvurulacaktır. Bir oyun adının hangi ağzlarda ne şekilde kullanıldığı ve bunun Türkçe Sözlük'te karşılığının olup olmadığı bu çalışmada değerlendirilecektir.

Türk kültüründeki oyunlar üzerine bugüne kadar çok değerli çalışmalar yapılmıştır. Halk oyunları ile ilgili en kapsamlı çalışmaları, Sadi Yaver Ataman "100 Türk Halk Oyunları"; Şerif Baykurt "Türk Halk Oyunları"; İlnur Bektaş "Türk Halk Oyunlarında Tasnif Şekilleri"; Ahmet Çakır "Türk Halk Oyunlarının Tasnifi"; Cemil Demirsipahi "Türk Halk Oyunları"; İsmail Ekmekçioğlu "Türk

Halk Oyunları”; Şebnem Erçil “Türk Halk Oyunlarında Oyun Teknikleri”; M. Ragıp Gazimihal “Türk Halk Oyunları Kataloğu” adlı çalışmalarla yapmışlardır.

Çocuk oyunları ile ilgili ise, Yusuf Ziya Demircioğlu “Anadolu’da Eski Çocuk Oyunları; Ferruh Arsunar “Türk Çocuk Oyunlarından Örnekler”; Musa Baran “Çocuk Oyunları”; Nebi Özdemir “Türk Çocuk Oyunları” ve Necati Demir “Anadolu’dan Türk Çocuk Oyunları”adlı çalışmalarla öne çıkmaktadırlar. Elbette bütün bu çalışmalar Türk kültüründeki halk oyunlarının ve çocuk oyunlarının oynanma biçimleri üzerinedir. Bu çalışmada ise, Anadolu kültüründeki oyunların oynanma biçimlerinden ziyade Türkiye Türkçesi ağızlarındaki kullanımları üzerinde durulacaktır.

Bugüne kadar çeşitli araştırmacılar tarafından Türkiye Türkçesi ağızları söz varlığındaki birçok kavram üzerine çalışmalar yapılmıştır. Zeki Kaymaz Türkiye Türkçesi ağızlarında renk bildiren kelimelerin kullanımı üzerine; Şerif Ali Bozkaplan ağızlardaki güzel adlandırmalar üzerine çalışmışlardır. Yine, Serdar Yavuz Türkiye Türkçesi ağızlarındaki akrabalık adları ile ilgili; Berker Kurt ağızlardaki organ adları ile ilgili ve Oğuz Ergene ağızlardaki hayvan adları ile ilgili çalışmışlar yapmışlardır. Türkiye Türkçesi ağızlarındaki söz varlığı üzerine hazırlanmış lisansüstü tezler de bulunmaktadır. M. Fatih Alkayış ağızlardaki bitki adları üzerine doktora tezi; Meliha Kekilli ağızlardaki yemek adları üzerine ve Cemal Okçu ise ağızlardaki tarım sözcükleri üzerine yüksek lisans tezleri hazırlamışlardır. Biz ise bu çalışmada, ağızlardaki oyun adlarının kullanımları üzerinde duracağız.

1. Türkiye Türkçesi Ağızlarında Çocuk Oyunları

ahletgakı: Yassı taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4412).

ağat: Bilye oyunu (DS, 2009: 85).

alda: Bir çocuk oyunu (DS, 209).

aluk: Aşık kemiği ve bu kemikle oynanan oyun (DS, 234).

amata: Taşla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 237).

analık: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 251).

anası āri: Uzun değneklerle oynanan çocuk oyunu (SİYA, 556).

angili bingili: Tahterevalli oyunu (GA, 21).

aplamsıra: Birdirbir oyunu (DS, 289).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

- aragetdi: Bir tür çocuk oyunu (GA, 22; GŞKA, 281).
- ara kesme: Saklambaça benzeyen bir çocuk oyunu (ÇA, 562).
- ara kesti: Daire içinde ve dışında yirmişer kişilik gruplarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 295; SİYA, 557).
- ara kitli: Bir çocuk oyunu (AA, 691).
- arımız: Bir tür çocuk oyunu (GA, 24; GŞKA, 281).
- artırmaç [artırma, arttırmaç]: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 335; SİYA, 558).
- aşbincik [aşbiş, aşpincik]: Çocukların yemek oyunu (DS, 351).
- aşık [aşığ]: Hayvanların mafsallarından çıkan kemikle oynanan bir çocuk oyunu (AİYA, 17; TİYA, 447; AMA, 296).
- aşılamaç: Bir çocuk oyunu (DS, 354).
- ateşleme [ateşli, ateşlim]: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 368; RİA, 310).
- atıl hömbek: Bir çeşit uzun eşek oyunu, atlambaç (DS, 368).
- atlandı: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 371).
- atmalı: Çocukların oynadığı bir ceviz oyunu (DS, 372).
- atma taş: Çocukların oynadığı bir taş oyunu (DS, 372).
- ayağım nallı: Bir çocuk oyunu (AA, 706).
- ayağım yağlı: Tek ayak üstünde oynanan bir çocuk oyunu (DS, 398).
- ayağdaşı: Seksek, kaydırak oyunu (DS, 399).
- ayağ sayma: Daire şeklinde oturan çocukların tekerleme eşliğinde oynadıkları Adıyaman yöresine özgü bir oyun (AİYA, 19).
- ayaktaşı: Çocukların yere çizdikleri şekiller üzerinde taşla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 404).
- ayamaya: Çokça kızların oynadığı bir oyun (DS, 406).
- baba yıkmaca: Bir çizgi çizilerek oynanan ve çizginin bulunduğu yerden ebenin bulunduğu noktaya taşı en yakın atmak suretiyle ebe belirlenip oynanan oyun (KRA, 68).

- baç: Çocuklar arasında esir almaca oyunu (DS, 458).
- baççı: Ucu sivri değnek yere saplanarak oynanan çocuk oyunu (DS, 4440).
- badis: Boncuklarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4441).
- badrambaz: Yağmursuz mevsimlerde yağmur yağdırmak için çocukların birbirini ıslatarak oynadıkları bir oyun (DS, 471).
- ballı callı: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 509).
- bandık geldik: Bir çocuk oyunu (DS, 517).
- basmaç: Yazı tura oyunu (DS, 544).
- bastı: Ortaya dikilen bir çubuğun vurulmaya çalışıldığı bir oyun (ÇA, 569).
- baştan donma: Dörder kişilik kümelerin birbirleri üzerinden takla atmalarıyla oynanan çocuk oyunu (RİA, 311).
- batçı: Bir çocuk oyunu (DS, 570).
- battı balık: 8-10 kişi ile oynanan bir çocuk oyunu (DS, 573).
- battı battı [battal, battı, batti batti, batdi batdi, batti bitti]: Değnekle oynanan bir çocuk oyunu (DS, 573; BA, 850; ÇA, 569; VHA, 789).
- bazlambaç [bazlamaç, bazlanbaç]: Birdirbir de denilen bir çocuk oyunu (DS, 589; SİYA, 568).
- benziboz: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 630).
- beşbeş: Çocukların kâğıt üzerinde kalemle oynadıkları bir oyun (DS, 642).
- beş kaya: Beş taşla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 644; KRA, 77; HAA, 386).
- bıcı bıcı: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 654).
- bıçgın: İki değneği birbirine sürterek havaya fırlatma oyunu (DS, 655).
- billik tutma: Tutulan bir şeyin hangi elde olduğunu bulma oyunu (DS, 667).
- bır: Sopyla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 668; VHA, 791; VMA, 437).
- biççili: Beştaş oyunu (DS, 683).
- bila: Bilye oyunu (DS, 689).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

binme oyunu: Adıyaman yöresinde oynanan bir çocuk oyunu (AİYA, 31).

birik: Çocukların koşarak oynadıkları bir oyun (DS, 701).

birliğim birlik: En az üç kişi ile oynanan ve gönüllü bir ebenin okuduğu tekerlemeyi tekrar eden diğer oyuncularla oynanan Adıyaman yöresine özgü bir oyun (AİYA, 32).

bitti [bitti bibik, bitti bitti, bittik]: 1. Saklambaç oyunu. 2. Çocukların, ucu sivriltilmiş ağacı yere vurup saplayarak oynadıkları oyun (DS, 712).

bokuç: Yuvarlak taşlarla oynanan oyun (GGA, 250).

bolu yağması: Çocukların, çukurlara taş koyarak oynadıkları bir oyun (DS, 735).

boncuk oyunu: Para, düğme, boncuk gibi şeylerle oynanan bir çocuk oyunu (DS, 736).

bosdanacan: Birdirbir oyununa benzer bir oyun (DS, 742).

bozlak: Bir çeşit çocuk oyunu (HAA, 387).

bozlambaç: Birdirbir oyunu (DS, 752).

bucuk [bıcık]: 4-5 kişi ile oynanan bir çocuk oyunu, hot (DS, 777).

buru: Kozalak ve sııklıkla oynanan bir oyun (DS, 802).

cancan: Ağaç çubuklarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 855).

caynız: Bir çeşit çocuk oyunu (AA, 785).

cıka: Taşla oynanan çocuk oyunu (DS, 905).

cıkcırım: Yere çizilen çizgi üzerinde taş sürerek oynanan oyun (GA, 71).

cınapır: Körebe oyunu (DS, 918).

cıngılız: Bir çocuk oyunu (DS, 922).

cıngıllı: Bir çeşit saklambaç oyunu (DS, 924; GA, 73).

cıpcıp: İki çocuğun karşılıklı, ellerini birbirine vurup yüzlerine dokunarak oynadıkları oyun (DS, 924).

cısk: Adıyaman yöresinde oynanan bir tür çocuk oyunu (AİYA, 44).

cıtdi pıtdi [cıtdıbdı]: Saklambaç oyunu (GA, 75; GŞKA, 282).

cıttır cıblı: İki kişinin sırt sırta dönüp kollarını birbirine geçirerek birbirlerini kaldırma oyunu (DS, 941).

cızbız: Altı taş oyunu (DS, 946).

cızgıt [cızgırık oyunu, cızıkam]: Düz ve kaygan bir taşı, yere çizilmiş çizgiler üzerinden, tek ayakta iterek geçirme, çizgi oyunu (DS, 947; GA, 76).

cızı oyunu [cız]: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 950; KAKD, 390).

cızılı [cızgılı]: Çocukların seksek oyunu (DS, 950; KYA, 466).

cibide: Bilye oyunu (DS, 955).

cicibici: Renkli fasulyelerle oynanan çocuk oyunu (DS, 958).

ciccavvar: Kuyu etrafında dönerek oynanan çocuk oyunu (DS, 958).

cicoz: Yüzük oyunu (DS, 960).

cimcicik: Beştaş oyunu (DS, 4475).

cimeim [cimcik oyunu]: Çocukların ellerini üst üste koyarak oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 971; GA, 79; SİYA, 580).

cincan: Topla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 975).

cinci: Çocuklar arasında oynanan ve korkutmaya dayanan bir oyun (MA, 1215).

cincik makarna: Bir çocuk oyunu (DS, 976).

cincon: Topla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 976).

coli: Körebe tarzında bir çocuk oyunu (VHA, 799).

cor: Çocuk oyunu (DS, 1000).

corcor: İki gruba ayrılan çocukların bir kısmının yere çizilen daire içine, bir kısmının dışına sıralanarak oynadıkları oyun (DS, 1001).

cu: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1008).

cukcuk: Topu havaya atarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 1011).

cundum: İki kişinin taşla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 1017).

- curruk: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1019).
- cük: Fıstık kabuğu ve erik çekirdeği ile oynanan oyun (DS, 1025).
- cüllülük: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1026).
- cüz: Dokuz taş oyunu (DS, 1029; GA, 82).
- çabçabuğ: Çelik çomak oyunu (DS, 1030).
- çakma top: Bir çocuk oyunu (BA, 858).
- çalçubuğ: Çelik çomak oyunu (DS, 1050).
- çamçakır: Gece oynanan bir çocuk oyunu (DS, 1064).
- çantı: Sırıklar birbirine vurularak oynanan oyun (DS, 1071; OAAD, 228).
- çarçarı: Birdirbir oyunu (DS, 1080).
- çatal matal: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1088).
- çaylak kapışmak: Bir çeşit oyun (DS, 1097).
- çekdiri: Yirmi dört taşla oynanan bir oyun (DS, 1108).
- çelik [çelik çomah, cellik, çelikmen, çellik, çelme çelik, çelik göbal, çelüh]: Çocukların sopa ile oynadıkları oyun (DS, 1123; AA, 799; GA, 93; GŞKA, 282; KRA, 97; HAA, 387; TYA sz. 57; SİYA, 585).
- çellek: Çelik çomak oyunu (DS, 1124).
- çetük: Kaydırak oyunu (DS, 1152).
- çevirgeç: Çocukların oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 1152).
- çevrim çiçek [çevren çiçek]: Çocukların kendi etraflarında dönerek oynadıkları bir oyun (DS, 1154; AA, 801).
- çıhtımçı: Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 52).
- çıllık: Koşmaca oyunu (DS, 1174).
- çır: Erkek çocuklar tarafından oynanan kale oyunu (DS, 1184; TYAD, 170).
- çırakman: Erkek çocuklar tarafından ufak bir çukura bir makara kukasını koymak için sopalarla vurularak oynanan bir çeşit oyun (DS, 1185; KRA, 101).

çirtik: Altı kare biçiminde çizilerek oynanan çocuk oyunu (TYAD, 170).

çıtak: Taş oyunu (DS, 1192).

çiftelik: Bilye oyunu (DS, 1205).

çik: Bir çocuk oyunu (KYA, 468).

çilem: Bir çeşit çocuk oyunu (HAA, 387).

çillik [çilih]: Körebe oyunu (DS, 1219; KİA, 374).

çinçin: Tek ayak üzerinde sekerek oynanan bir çocuk oyunu (DS, 1226).

çitbit: Bir çeşit çelik çomak oyunu (DS, 1241).

çitime oyunu: Büyükçe bir daire çizilerek ortasına ceviz, aşık veya çekirdek dikilir. Oyuna katılanlar dikdörtgen şeklindeki küçük taşla, bu daire içindeki cevizi çıkarmaya çalışır, çıkarılan cevizler çıkaran kimsenin olur (DS, 1245).

çitme: Eski bakır paraları duvara çarpmak ve birbirine yakın düşürmek suretiyle çocukların oynadığı bir kumar (DS, 1247).

çizi: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 1253).

çoban kızı: Çocuklar arasında oynanan bir oyun adı (KRA, 105).

çom oyunu: Değneklerle oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1266).

çortlik: Çocukların sopalarla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 1273).

çota [çotu]: Değneklerle oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4482; ÇA, 586).

çoturum eşeği: Uzun eşek oyununun diğer bir ismi (DS, 1275).

çömçe gelin: Çocukların süpürgeyi gelin yaparak oynadıkları oyun (DS, 1285; VHA, 806).

çömçöm [çöm çöm direk]: Bir çocuk oyunu (DS, 1285; AA, 814).

çönçel: Yöresel bir oyun adı (KSA, 443).

çöplen: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1290).

çörçör: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1291).

çöte: Sopayla oynanan bir oyun (HAA, 388).

çöttük: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1297; SİYA, 590).

çüncülü: Ucu kırık sopalarla iki bölük arasında oynanan bir çeşit top oyunu (DS, 4483).

çüş bindim çürüğe: Bir çocuk oyunu (SİYA, 590).

dalloğ: Üç taş oyunu (DS, 1346).

damaklı met: Çelik çomak (DS, 1349).

dana [dandirik]: Uzun değneklerle yuvarlak bir taşa vurarak oynanan çocuk oyunu (DS, 1355).

danaküçü: Çocukların uzun bir değnekle bir kemik parçasına vurarak oynadıkları oyun (DS, 1356).

dandiliçüş: Tahterevalli oyunu (DS, 1358).

dangalafişti: Tahterevalli oyunu (GA, 114).

dangılıkırma: Tahterevalli oyunu (DS, 1359).

daryandı [dariyandı]: Tura ile oynanan oyun (DS, 1374; OAAD, 230).

daş oyunu: Taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (TYA, sz. 68).

dēerme çalma: Topaç oynama (DS, 1399).

değişme: Aldatarak oynanan kar topu oyunu (DS, 1400).

delikçe [delik]: Yere çukurlar kazarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 1412; KRA, 111).

dengire: Çoğunlukla okul çağına gelmemiş çocukların oynadığı bir oyundur. Bir sıraya dizilen çocuklar değneklerinin yaylandırdıktan sonra birden fırlatırlar. Değneği en geride kalan çocuk ebe olur ve değneğini bir sıraya dizilmiş olan çocuklara paralel olarak yere koyar. Birer birer değneklerini fırlatan çocuklar ebenin değneğine vurarak uzaklaştırmaya çalışırlar. Hiç biri değneğe vuramazsa ebeyi şaşırtarak değneklerini almaya çalışırlar. Bu arada ebe onlardan birini yakalarsa ebe değişir, yakalayamazsa yine kendisi ebe olur ve oyun devam eder (DS, 1424).

dıngılapışdo: Tahterevalli oyunu (DS, 1464).

dız: Bir çeşit çocuk oyunu (GA, 125; GŞKA, 282).

dibiş degenek: Çelik çomak oyunu (DS, 1480).

dikme çelik: Yere dikilmiş bir direk üzerine çelik konarak oynanan çelik çomak oyunu (DS, 1489).

diktağan: Taşlarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1490).

dilbedirik: Sopalarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1491).

dilgoz: Çocukların oynadığı bir oyun adı (MA, 1220).

dim: Bir çeşit bilye oyunu (GGA, 257).

dittimiç: Topu kazılan çukura sopayla atarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 1526).

dokurcun [dokurcum]: Dokuztaş oyunu (DS, 1541).

doğuz kiremit: Topla oynanan bir çocuk oyunu (KDA, 434).

dolamaç: Saklamaç oyunu (DS, 1543).

domaç: Aşık kemiği ile oynanan bir oyun (DS, 1548).

domuzcuk [domuz]: Çocukların oynadığı bir oyundur. Kazılan çukur üzerine çubuklar dizilir. Bu çubukların üstünde gezerken kim çukura düşerse o domuzcuk olur. Hep birden domuzcuk diye bağırlır (DS, 1555).

don: Kovalamaca şeklinde oynanan bir oyun (KRA, 120).

donuz oyunu: Ağaçtan yapılan, küçük top büyüklüğündeki donuz ile oynanan bir çocuk oyunu. Ebe, açılan çukura donuzu sokmaya, diğer çocuklar da sopa ile buna engel olmaya çalışırlar (DS, 1562).

dostak: Değnek ve topaç ile oynanan bir çocuk oyunu (DS, 1567).

döndermec: Aşıkla oynanan bir oyun (DS, 1581).

durtut: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 1606).

düllük [düllek]: Çelik çomak oyunu (DS, 1628, 4490).

düngülüş: Çelik çomak oyunu (DS, 1631).

düşmeli aşık: Kaybedenin aşığını vermesi suretiyle oynanan bir oyun (DS, 1639).

düz: Kare şeklinde çizilmiş ve dörde bölünmüş bir yüzey üzerinde üçer taşla iki kişi tarafından oynanan bir çeşit oyun (DS, 1643).

ebekaç: Saklambaç oyunu (SİYA, 602).

el epenek: Bir çeşit çocuk oyunu (SİYA, 604).

elbende: Çocukların birbirine el vurup kaçarak oynadıkları bir oyun (GA, 145).

elbürgeç: Birdirbir oyunu (DS, 1704).

eldaşı [eldaşı oyunu]: Bir çeşit taş oyunu ki bunu en çok kızlar oynar (DS, 1707).

el eli ebem eli: El el üstünde kimin eli var oyunu (DS, 1710).

ellelezi: İki takım hâlinde oynanan bir oyun (Takımlardan birinden bir oyuncu, diğer takımdaki oyunculara vurabilmek için takımın içine girer, vurabildiklerine yakalanmadan kendi tarafına kaçarsa vurdukları, kaçamazsa kendisi oyun dışı edilir.) (DS, 1710).

elhami gödelek: Taş ve teneke kutu ile oynanan bir çocuk oyunu (SİYA, 604).

elik çelik: Çelik çomak oyunu (DS, 1717).

elim ateş: Genellikle dört ila on kişi arasında oynanan bir oyun (KRA, 128).

elim elim öpelek: Küçük çocukların oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 1718).

elim tuvar: Adıyaman yöresinde oynanan bir çocuk oyunu (AİYA, 80).

elimucu: Bir başkasına elini vurup ebeliği ona devrederek oynanan bir oyun (DS, 1718).

elim yağlı: Çocukların oynadıkları koşmaca oyunu (DS, 1718).

elketek: Beş taş oyunu (DS, 1719).

ellep: Beş ya da on taşla oynanan oyun (DS, 1721; ÇA, 600).

elpapa: El üstünde oynanılan taş oyunu (DS, 1727).

eltaşı: Beştaş oyunu (DS, 1728; SİYA, 605).

emen: Saklambaç oyunu (DS, 1733).

eme: Bir çeşit taş oyunu (DS, 1733).

emen oyunu: Üç arkadaşla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 1734).

etmeze: Birdirbir oyunu (DS, 1799).

evcik: Evcilik adı da verilen bir çocuk oyunu (AA, 903).

fanti: Çocukların kibrit kutularının dış yüzüyle oynadıkları bir tür kağıt oyunu (VHA, 819; VMA, 458).

fileke: Yassı, hafif taş ve bu taşlarla oynanan oyun (DS, 1864).

fincan: Fincanlara herhangi bir nesnenin saklanmasıyla oynanan oyun (GA, 164; GŞKA, 283; VHA, 820).

fodik [fotik]: Elde taşlarla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4507; TİYA, 451).

gadı: Çocukların değneklerle oynadıkları bir oyun (DS, 1890).

gala: Dikili taşla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (SİYA, 613).

ğariş oyunu: Bir çocuk oyunu (BA, 889).

gazgıç: Çocukların yere küçük kazık saplayarak oynadıkları bir oyun (DS, 1954).

gırcıgıç: Yüz yirmi cm'lik ucu yontulmuş direk toprağa gömülüp dört metrelik kalın ağacın ortası oyularak çakılın kazığının üzerine konulan ağacın üzerine binilerek oynanan Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 101).

ğıldırğış [ğıldırğış]: Çelik oyununa verilen ad (AA, 959; GA, 198).

ğıptik: Bir tür çocuk oyunu (BA, 893).

ğirciğ [kırıcik]: Taşla oynanan Adıyaman'a özgü bir çocuk oyunu (AİYA, 102).

ğış tahtası: Bir çeşit çocuk oyunu (GA, 201; GŞKA, 284).

ğildirğiç: Yassı taşlarla oynanan bir çeşit oyunu (SİYA, 621).

gili [gigi]: Yere çukurlar açılarak, hayvan tüyünden yapılmış topla oynanan oyun (DS, 2077; SİYA, 621).

gizlembeç [gizdempoç, gizlenpaç, gizlengiz, kizlembeş]: Saklambaç oyunu (OAA, 136; TYAD, 173; KİA, 377; TYA, sz. 156; SİYA, 621).

ğoldaşı: Taşın elle atılmasıyla oynanan oyun, gülle (GA, 205; GŞKA, 284).

gošto: Adıyaman yöresine ait bir çocuk oyunu (AİYA, 108).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

gödelek: Saklambaç oyunu (SİYA, 624).

göğleme: Çocukların oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 2131).

göverçin taklası: Çocukların birbirlerinin üzerinden atlayarak oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 2169, AİYA, 114).

göz yumuk [göz yumusu]: Körebe oyunu (DS, 2184).

gubba: Kaydırak oyunu (DS, 2186).

güvercin taklası: Arkaları birbirine dönük, elleri dizlerinde olarak eğilen dört çocuk üzerinden perende atarak geçilen bir çocuk oyunu (DS, 2241).

güzlenbeç: Saklambaç oyunu (DS, 2244).

halasu: Dört beş kişinin bir kişiyi ellerinde taşıyarak oynadıkları bir oyun (DS, 2257).

hamam kızdı: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2263).

hampır: Çingene çocuklarının oynadığı bir çeşit oyun (DS, 2269).

harar: Bir çeşit saklambaç oyunu (DS, 2285).

haydur hoyma: Bir tür çocuk oyunu (BA, 900).

heççik: Beştaş oyunu (DS, 2326; SİYA, 633).

heligülü: Değnek, topaç ve kozakla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2333).

hellep: Beştaş oyunu (DS, 2336).

henhen oyunu: Bir çeşit şaşirtmaca oyunu (DS, 2340).

herlembe: Çocukların çamurla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 2347).

heşdik: Küçük taşlarla oynanan beştaş oyunu (DS, 2349).

heymafi: Birdirbir oyunu (DS, 2354).

hıd: Çocukların oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 2357; SİYA, 634).

hıllık: Bir ceviz oyunu (TYAD, 175).

hıştut: Saklambaca benzeyen çocuk oyunu (DS, 2380).

hilibili: Aşık oyunu (DS, 2384).

himan: Bir çeşit çocuk oyunu (GA, 242; GŞKA, 286).

himmet: Çelik çomak oyunu (DS, 4520).

hobbişli: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 2390).

hoç: Koşmaca oyunu (DS, 2391).

hodak: Değnekle oynanan bir çeşit oyun (SİYA, 363).

hohoy: Bir çeşit saklambaç oyunu (DS, 2395).

holhol [hol, höl höl]: Bir çeşit top oyunu (DS, 2396; AA, 1040; VHA, 842).

honaşık: Beştaş oyunu (DS, 2401).

hopbirtaş [hobba]: Beştaş oyunu (DS, 2405; SİYA, 636).

hor: Bilye veya taşla oynanan bir oyun (UMA, 261).

horom [horum]: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2412).

hot [hot oyunu, hota, hotagaç]: Çocukların değnekle, kutu, yuvarlak taş ya da aşık büyüklüğünde bir ağaç parçasına vurarak oynadıkları oyun (DS, 2418; ÇA, 621; GA, 245; SİYA, 636; OAAD, 246).

hotdayak: Çubukla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2419).

höllük daş: Taşların üst üste yığılması ve üsttekinin düşürülmesine dayalı çocuk oyunu (SİYA, 637).

hölüş: 50-60 cm. uzunluğunda, ucu sivriltilmiş sopalarla oynanan bir çocuk oyunu (AA, 1040).

hömbek: Bir çocuk oyunu olup halka biçiminde oturan çocuklardan ikisi ortaya çıkarak bazı hareketler yaparlar. Halkadaki çocuklar da onları taklit ederler (DS, 2431).

höre: Onbeş yirmi santimetre boyundaki sopalarla oynanan bir çeşit oyun (DS, 2434; SİYA, 637).

hullu: Ağaç dalları üzerinde oynanan bir çeşit oyun (DS, 2442).

hulu: Değnekle oynanan bir çeşit oyun (DS, 2442).

hüplemecek: Küçük çakıl taşı ya da fındıkla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2451).

ıgıllama: Bilye ya da maziyla oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2457).

ikilik: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 2516; SİYA, 640).

ilkiççik: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2530).

illis: Saklambaç oyunu (DS, 2532).

incik: Bir çeşit çocuk oyunu, seksek, kaydırak (DS, 2539).

inne binne: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2545).

ip içinde göz bağı: El ele tutuşarak bir daire oluşturan çocuklardan birinin gözlerinin bağlı olması suretiyle diğer çocukları yakalamaya çalıştığı bir çocuk oyunu (KRA, 163).

istop: Kiremit parçaları ve topla oynanan oyun (SİYA, 641).

itti bitti: Saklambaç oyunu (DS, 2571).

kakbo: Gece oynanan saklambaç oyunu (DS, 2603).

kakkudaş: Beştaş oyunu (DS, 2605).

kankaz: Beştaş oyunu (DS, 2626; GA, 264).

kapçak: Çelik çomak oyunu (DS, 2632).

karaçepiş: Körebe oyunu (DS, 2642).

kaslankaba: Takla atılarak oynanan bir oyun (DS, 2676).

katın kırma: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 2684).

kayanak: Yassı, kayıcı taşla oynanan bir oyun (DS, 2697).

kayataşı: Kaydırak oyunu (DS, 2699).

kazan: Bir çocuk oyunu (DS, 2711; SİYA, 647).

kazankup: Topla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 2712).

kazık [ğazık]: İnce uzun sopaları yere, çamura çakarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4543; MA, 1227).

kellem: Cevizle ya da taşla oynanan bir taş oyunu (DS, 2735).

kemiccek: Aşık oyunu (DS, 2739).

kemiğ atmaca: Bir çocuk oyunu (AA, 1075).

kemiş oyunu: Aşık oyunu (DS, 2740).

keskelle: Birdirbir oyunu (DS, 2766).

kıbdık: Çocukların hayvan tırnağı dikip taşla vurarak oynadıkları bir çeşit kaydırak oyunu (DS, 2782).

kıdım [kırıço]: Beştaş oyunu (DS, 2788; ÇA, 635).

kıfkıfçılık: Kovboyculuk adı da verilen Adıyaman yöresinde oynanan bir çocuk oyunu (AİYA, 162).

kılık: Cancan da denilen bir çocuk oyunu (DS, 2799).

kındak: Bilye ile oynanan bir çocuk oyunu (DS, 2809; SİYA, 652).

kıpçık: Vücut titretilerek oynanan bir oyun (DS, 2813).

kırbac: Kırbacila oynanan bir çocuk oyunu (TYA, sz. 153).

kıırço: Çocukların oynadığı beştaş oyunu (VHA, 859).

kırcık: Saklambaç oyunu (DS, 2830).

kıt: Vurulmak üzere daha önceden toprağa dik bir biçimde gömülmüş nesnelere veya misketle oynanan Adıyaman'a özgü bir çocuk oyunu (AİYA, 165).

kızgın taş: Karanlıkta yumruk büyüklüğünde bir gülle ile beşer kişilik gruplarla oynanan Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 166).

kıbbi: Adıyaman yöresinde oynanan bir çocuk oyunu (AİYA, 166).

kinifi: Çelik çomak oyunu (DS, 2874).

kirpi: Taklite dayalı bir tür çocuk oyunu (KRA, 186).

kirtikli: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 4563).

kişik: Satranç oyunu (DS, 2886).

kitüçilik: Saklanbaç oyunu (OTA, 146).

koc: Ufak ve yuvarlak bir şeyi sopalarla vurarak ve yuvarlayarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 2891).

konkoz: Beştaş oyunu (DS, 2919; GA, 279).

koşça oyunu: Düğme ile oynanan bir çocuk oyunu (TYA, sz. 159).

koşmaca: Bir tür çocuk oyunu (USA, 288).

koşum koşum: Tura ile oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 2935).

kotkot: Yumrukları üst üste koyarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 2938).

kovalama: En az dört kişiyle oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4569; USA, 288).

kozalak: Kozak ve değnekle oynanan bir çeşit oyun (DS, 2946; HAA, 394).

körçepiş: Körebe oyunu (KRA, 192).

kös: Toprak üzerindeki ufak çukurlara taşlar konarak, bir tarafı yuvarlak, bir tarafı düz olan dört değnekle oynanan bir çeşit oyun (DS, 2971).

kösmali: 20-25 cm. uzunluğundaki düzgün bir sopa ortadan ikiye bölünür ve her birinin üzerine beşer kertik yapılır. Havaya atılan bu sopaların ters ve yüz düşüşlerine göre ortada kalan kertikleri sayılarak oynanan eski bir oyun (DS, 2974).

köyelek: Körebe oyunu (DS, 2984).

kuğa: Bir çocuk oyunu (AİAD, 271; SİYA, 658).

kukupapula: Saklambaç oyunu (RİA, 325).

kulik: Bir çeşit misket oyunu (KRA, 195).

kupanca: Saklambaç oyunu (RİA, 325).

kuram: Dokuz taşla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3005).

kuşlanbaç: Bir çeşit çocuk oyunu (HAA, 394).

künd: Karşılıklı ve kovalamaca biçiminde oynanan bir oyun (DS, 3037).

küsküç: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4580).

küyüş: Bir çeşit çelik çomak oyunu (DS, 3057).

lak: On sekiz taşla oynanan damaya benzer bir oyun (DS, 3060).

lame: Çocukların oynadığı çizgi oyunu (DS, 3063).

lapak oyunu: Topu duvara vurup düşürmeden yüze kadar sayarak oynanan oyun (DS, 3066).

lapaza: Kaydırak oyunu (DS, 3066).

lekdime oyunu: Yay biçimine getirilen değneklerin yere vurulup ileriye doğru fırlatılmasıyla oynanan oyun (DS, 3071).

lekgele: Tek mi çift mi oyunu (DS, 3072).

lembeki: Çocukların yere çizdikleri çizgiler üzerinde ayaklarıyla seke seke bir düz taş itirerek oynadıkları çocuk oyunu (GA, 292).

lepik koko [leppik]: Çocukların yassı bir taşla kaleye diktikleri şeye vurarak oynadıkları oyun (DS, 3074; VHA, 870; VMA, 487).

loma: Çocukların oynadığı kuka oyunu (DS, 3086).

lop: Kuka oyunu (DS, 3087).

lopuh: Aşıkla oynanan oyun (DS, 3088).

löngür: Açılan çukura belirli bir yerden taş atılarak oynanan oyun (DS, 3093; KRA, 200).

madik: Bir çeşit bilye oyunu (DS, 3102).

mam: Çocukların oynadığı kaydırak oyunu (DS, 3115).

mamışık: Taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3116).

mazmaz: Çelik çomak oyunu (DS, 3147).

melişan: Bir tür çelik çomak oyunu (VHA, 874; VMA, 890).

mendik: Beş taşla Adıyaman yöresinde oynanan bir oyun (AİYA, 190).

mercik: Adıyaman yöresinde taşla oynanan bir oyun (AİYA, 190).

mesmes: Kaleye konulan taş, taş ya da değnekle vurarak oynanan çocuk oyunu (DS, 3173).

meşek: Yassı taşla oynanan kaydırak oyunu (DS, 3174).

meşmel: Bir çeşit aşık oyunu (SİYA, 666).

met [met değnek]: Çelik çomak oyunu (DS, 4595; AA, 1107; BA, 915; ÇA, 646; EYA, 725; KDA, 446; AMA, 314; RİA, 327; SİYA, 666; OAAD, 251).

mıçı: Ortaya konulan para ya da bilyeye, kayrak taşlarıyla vurarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3179).

mıh: Topaç, döndürek oyunu (DS, 3181).

mırık: 1. Hayvan tırnağıyla oynanan bir çeşit çocuk oyunu. 2. Topaç oyunu. 3. Yassı taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3188; ÇA, 647).

milā [milli]: Çocukların oynadığı çelik çomak oyunu (DS, 3199).

miras: Bilye oyunu (RİA, 327).

mire [mirre]: Aşık oyununun bir çeşidi (DS, 3203; KYA, 489).

mişilli: Taşla oynanan bir çeşit oyun (IEA, 381).

mit: Çelik çomak oyunu (DS, 3205).

mocuk: Çukura taş atarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3207).

moç: Topuzlu sopalarla oynanan bir çeşit oyun (DS, 3208).

mulavara: Saklambaç oyunu (DS, 3219).

mumuç: Körebe oyunu (BRA, 158).

muncığa gömen: Çocukların toprakta boncuk saklayıp bularak oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 3220).

murt: Taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3222).

nalbir: Düz ve yassı taşlarla oynanan kaydırak oyunu (DS, 3236).

naldırnaç: Çelik çomak oyunu (DS, 4604; ÇA, 648; GA, 312; SİYA, 669).

nillime: Kaydırak oyunu (DS, 3252).

ondi dumana bindi: Topla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4616).

ophan: Bir çocuk oyunu adı (KYA, 491).

oyuktaş: Üç-beş kişiden oluşan iki topluluğun 20 m. aralıklarla üç yere dikilmiş taşları devirerek oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 4620).

ödek: Çanak biçimindeki çamuru taşla vurup patlatarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3312).

ökğel: Bir çeşit taş oyunu (DS, 4624).

papara: Top, belirtilen çukura düşürülerek oynanan bir çeşit oyun (DS, 4637).

parmaklarım: Daire olan oyunculardan birinin dairenin ortasına geçmesi ve diğerlerinin onun söyleyeceklerini tekrarlamasıyla oynanan bir oyun (KRA, 221).

paşaçömlek: Kızların oturdukları yerde oynadıkları bir oyun (DS, 3408).

patı: Körebe oyunu (DS, 3411).

patlangoç: Çamurla oynanan bir tür çocuk oyunu (GA, 326).

paya: Seksek oyunu (DS, 4642).

pelden: Kaydırak oyunu (DS, 3424).

pempez: Küçük, yuvarlak taşlarla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3427).

pırık: Adıyaman'a özgü bir çocuk oyunu (AİYA, 220).

pirebolu: Bir çeşit çocuk oyunu (AA, 1180).

puka: Kaydırak oyunu (DS, 3486).

rez: Sert bir zemin üzerine çizilen çizgiler üzerinde taş ya da cam parçalarıyla oynanan bir çocuk oyunu (VMA, 501).

saban monduruğ: Bir çeşit çocuk oyunu (GA, 336; GŞKA, 289).

sāfi: Bir tür çocuk oyunu (BA, 928).

saklambacık: Saklambaç oyunu (DS, 4665).

saklangıç oyunu [sağlanpertik]: Saklambaç oyunu (DS, 3522).

salmaç: Bir çeşit çelik çomak oyunu (DS, 4669).

sekir: Bir çeşit yüzük oyunu (DS, 4681).

sekmedikme: Çocukların ince sopalarla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 4682).

sekmen: Tek ayak üstünde yürüme, seksek (SİYA, 684).

sektekçi: Çocukların karşılıklı geçip bir ayaküstünde sıçrayarak oynadıkları oyun (DS, 3575).

sektilemeç: Bir çocuk oyunu adı (OAAD, 257).

seykir: Yüzük oyunu (DS, 3600).

sınır: Kaydırak oyunu (DS, 3614).

sıraman: Birdirbir oyunu (DS, 3616).

siğlenbörüt: Saklambaç oyunu (SİYA, 687).

silgeç: Bir çeşit çocuk oyunu, birdirbir (DS, 3635).

simi: El ele tutuşarak seke seke oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3638).

sinenbeç [simmeç, señnenmeç, siğnebit, siğnebitti, siğnenmeç, sin, sinebidik, sinebit, sinembitti, sinenbeç, sinenbitti, sinenmeç, sinlenbeç, sinlenbiç, sinmece, siñmeceğ, sinmecek, sinmecik, sinmemmeç, sinneci, sinnenbeç, siñnengeç, sinnenbözü, sinnenmece, sinnenmeç]: Saklambaç oyunu (DS, 3642; AYA, 840; GGA, 282; GA, 347; SİYA, 687).

sinmece: Saklambaç oyunu (TYA, sz. 211).

siviştir: Mendil saklanarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 3651).

siylenbicik: Saklambaç oyunu (SİYA, 687).

somanak: Ucu sivri sopalarla oynanan bir çeşit oyun (sopalar yere saplanır, yenilen sopasını sökerken karşısındaki sayı alır) (DS, 4704).

sormağ: Bir çeşit aşık oyunu (DS, 3667).

söbe [söbem]: Saklambaç oyunu (DS, 4706; MA, 1246).

sual: Bir çeşit çocuk oyunu (Ebe kalede bekler, öteki çocuklar saklanır, ebe gördüklerinin adlarını elindeki taş kaleye vurarak söyler.) (DS, 3688).

sultan: Bir çeşit aşık oyunu (KAKD, 396).

süldür: Çelik çomak oyunu (DS, 3709).

sülenke: Bir çeşit kaydırak oyunu (DS, 3709).

süzdürmeç: İnce değneklerle oynanan oyun (DS, 3732).

şapşı: Bir tür çocuk oyunu (BA, 934).

şırşır: Bir tür çocuk oyunu (EİA, 266).

taklavık: Çocukların kamış ya da mürver dalı içerisine kıtık sokup çöple iterek oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 3812).

tappır: Beştaş oyunu (DS, 3830).

taskalla: Kemikle oynanan bir çeşit oyun (DS, 3839).

taşakma: Körebe oyunu (DS, 3841).

tavşankaç: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 3850).

tekmekayrak: Kaydırak da denilen bir çeşit oyun (DS, 3868).

tektirme: Esnek çubuklarla oynanan bir çeşit oyun (DS, 4750).

temel: Bir çeşit tura oyunu (DS, 3877).

tenten: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4754).

tıkırcın: Dokuztaş oyunu (DS, 4760).

tılıs: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4760; GA, 371).

tımlama: Çelik çomak oyununda erken bitiren oyuncunun bitiremeyen oyuncuyu bitirinceye kadar oyalamak için oynadığı Adıyaman'a özgü bir çocuk oyunu (AİYA, 260).

tımlık: Çelik çomak oyununa Adıyaman yöresinde verilen ad (AİYA, 263).

toka: Bir tür çocuk oyunu (BA, 940).

tokula [tokalan]: Değnekle yuvarlak taşa vurarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 3952, 4767).

tokurcun: Dokuztaş oyunu (DS, 4768).

tolaka: 1. Parayla oynanan yazı tura oyunu. 2. Mendil ucu düğümlenerek oynanan bir çeşit oyun (DS, 3954).

tombik: Bir tür çocuk oyunu (BA, 940).

tombili: Taş ve kiremitle oynanan bir çocuk oyunu (KRA, 261).

topağaran: Koyun yününden yapılan topla oynanan beyzbol tarzında bir oyun (VHA, 913).

tos: Topaç oyunu (DS, 3972).

toskellef oyunu: Değnekle tahta parçalarına vurularak oynanan bir çeşit oyun (DS, 4772).

tot: Hokey oyunu gibi değnekle taşa vurularak oynanan bir oyun (DS, 3976).

totuk: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 3976).

tula oyunu: Mendil bağlayıp birinin arkasına bırakılarak oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4776; GA, 376).

tulgara: Bir çeşit çocuk oyunu (GA, 375; GŞKA, 290).

tuşobe: Saklambaç oyunu (SİYA, 702).

tümpeti: Beştaş oyunu (DS, 4013).

türşek: Kaydırak oyunu (DS, 4016).

uçdan [uçtan]: İnce ve uzunca bir değneği yere çarparak atmak yoluyla oynanan bir oyun (DS, 4023).

ust: Koşturmaca oyunu (RİA, 335).

uzunumeşsek: Birdirbir (DS, 4056).

üçdaş oyunu [üşdaş, üçleme, üçnişan, üçtaş oyunu]: Bir eşkenar dörtgenin dörde bölen çizgilerin kesişme noktaları üstüne çakıl taşı konularak karşılık oynanan oyun (DS, 4057; BA, 944).

ümmet: Çelik çomak oyunu (MA, 1250).

üz: Dokuztaş oyunu (DS, 4800; GA, 383).

vızdırak: Kaydırak oyunu (DS, 4014).

vız vız [vızıldak]: Bir düğmenin iki deliğinden iplik geçirip esnete esnete döndürülerek oynanan bir oyun (DS, 4105).

vız vız tula: Mendille oynanan bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4807; GA, 386).

- yangınalay: Sıraya dizilip ip atlama (çocuk oyunu) (DS, 4168).
- yavrulutavuk: Yerlere çukur kazarak topla oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4208).
- yeldürme: Baş örtüsü ve değneklerle oynanan bir çocuk oyunu (GA, 397).
- yemleasma: Bir çocuk oyunu (DS, 4244).
- yıkık: Üst üste taşlar konulup yıkılarak oynanan bir çocuk oyunu (DS, 4265).
- yumbaç [yumkaç]: Saklambaç (DS, 4317).
- yumulmaç [yumuçma, yumulgaç]: Saklambaç (DS, 4319).
- yuvalamaca: Ceviz oyunu (DS, 4326).
- yütük oyunu: Saklambaç (ÇA, 688).
- yüzlük: Bir çocuk oyunu (DS, 4339).
- yüzüh turası: Yüzük ve sopayla oynanan bir çocuk oyunu (GA, 404; GŞKA, 291).
- yüzük oyunu: Kışın evde oynanan bir oyun (DS, 4340; SİYA, 718).
- zalaga: İnce değnekleri yere vurup yaylandırarak oynanan bir oyun (DS, 4347; KRA, 289).
- zeze: Bir oyun çeşidi (DS, 4366).
- zıbbak: Bir çocuk oyunu (MYA, 472).
- zıkka: Bir çocuk oyunu (KYA, 505).
- zıldırzıp: Bir tür çocuk oyunu (GGA, 292).
- zimba: Bir çeşit çocuk oyunu (DS, 4837).
- zing: Üçtaş, dokuztaş gibi oyunların genel adı (DS, 4373).
- zıvaylık: Yere dikilmiş bir ağaç üstüne yatay olarak konulan bir başka ağaçla oynanan çocuk oyunu (DS, 4384).
- zimi: Soğuk günlerde çocukların sekerek oynadıkları bir oyun (DS, 4840).
- zimit: Çocukların arasında oynanan bir oyunun adı (MA, 1254).
- zipzop: Düdük çıkarma oyunu (DS, 4391).

ziraman: Koşmaca oyunu (DS, 4391).

zivziv: Tura oyunu (DS, 4393).

2. Türkiye Türkçesi Ağzlarında Halk Oyunları

ağır tikveş: Tikveş bölgesinden göç eden muhacirlerin oynadığı bir tür halk oyunu (KRA, 46).

ağırlama: Adıyaman'a has halk oyunlarından biri ((AİYA, 7).

akdara: Erkekler tarafından oynanan bir oyun (DS, 146).

alay: Genellikle davul zurna eşliğinde toplu olarak oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 51).

alay turası: Düğünlerde oynanan bir oyun (KA, 547).

Ali Paşa: Drama, Zigoş ve Zariç göçmenlerinin oynadıkları bir tür halk oyunu (KRA, 51).

alika: Bir horon çeşidi (RİA, 310).

altı ayaklı atlama: En hızlı oynanan horan oyunlarından biri (TYA, sz. 12).

anergi: Adıyaman yöresine özgü bir oyun (AİYA, 13).

anzer: Bir horon çeşidi (RİA, 310).

atalık: Düğün haftasının Perşembe sabahı şafak sökerken aile halkının ve yakınlarının davul zurna ile oynadıkları oyun (DS, 365).

atlama: Erkekler tarafından daire veya sıralanma biçiminde oynanan horan (TYA, sz. 20).

bar: El ele tutuşarak, halka şeklinde oynanan bir millî oyun (DS, 523; GA, 39).

barış oyunu: Adıyaman'a özgü bir folklor oyunu (AİYA, 23).

bengi: Hareketli bir zeybek oyunu (DS, 628).

beş ayak: Adıyaman yöresine özgü bir folklor oyunu (AİYA, 28).

beymisa: Doyran ve Kılışlıların oynadıkları bir tür halk oyunu (KRA, 78).

börülce: Düğünlerde erkeklerin oynadıkları hareketli balkan ezgilerine sahip bir oyun (KRA, 84).

- ceylan: Yalnız bir erkek tarafından oynanan halk oyunu (DS, 887).
- cızık: Davul, zurna ile oynanan bir çeşit oyun (DS, 949).
- çamur döken: Adıyaman'a özgü halk oyunlarından biri (AİYA, 48).
- çift ayak: Bir Urfa oyunu (DS, 1205).
- dallike: Grup hâlinde oynanan halay gibi ve çok hareketli bir oyun (DS, 1346).
- darabul: Köy düğünlerinde geceleri, ateş etrafında, davul, zurna ile oynanan oyun (DS, 1365).
- delilo: Bir tür halk oyunu (VHA, 809).
- depki: Halay (DS, 1430).
- dere bek: Oldukça ağır oynanan Kastamonu halk oyunlarından biri (AAT, 214).
- deve düzülme: Köy düğünlerinde oynanan eski bir oyun (AŞA, 382).
- dillan: Geleneksel bir halk oyunu, halay (GİAT, 273).
- dipçik: Düğünlerde şarkı söyleyerek oynanan bir halk oyunu (DS, 1510).
- diringi: Erkekler tarafından oynanan bir kişilik halk oyunu (DS, 1517).
- doldala: Bir çeşit bar oyunu (DS, 1546).
- domuzu bataktan çıkarma: Kırklareli yöresinde oynanan bir halk oyunu (KRA, 119).
- enzeli: Kadın ve erkek tarafından karşılıklı oynanan bir halk oyunu (DS, 1762).
- esir almaca: Düğünlerde oynanan bir halk dansı (DS, 1782).
- eski kasap: Erkeklerin sol kol önden sağ kol arkadan gelecek şekilde omuzdan bağlanarak oynadıkları, izlemesi ve oynaması çok zevkli olan hora sınıfına müdahil bir oyun (KRA, 133).
- eşbulma: Toplantılarda oynanan bir halk oyunu (DS, 1788).
- ğarşılama [karşılama]: Bir halk oyunu türü (BİA, 677; GGA, 272; KRA, 174).
- ğoftan: Adıyaman'ın yöresel halk oyunlarından biri (AİYA, 106).
- ğöçeri: Adıyaman'ın yöresel halk oyunlarından biri (AİYA, 108).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

gövenk: Kadın ve erkeklerin beraber oynadıkları bir bar oyunu (VHA, 830).

haley [aley]: Davul zurna eşliğinde oynanan halk oyunu, halay (KYA, 481; GİAT, 262).

halkum: El ele tutuşup halka biçimine gelerek oynanan horan oyunu (TYA, sz. 115).

hallaç oyunu: Adıyaman yöresinde oynanan bir halk oyunu (AİYA, 117).

hanayı hanay: Bir çeşit oyun, horan (DS, 2271; SİYA, 630).

hançal barı: Bir kişinin iki bıçakla oynadığı oyun (DS, 2272).

hanım Ayşe: Göçler sırasında Batı Trakya'dan gelen göçmenler vasıtasıyla getirilmiş, kızlı erkekli oynanan bir halk oyunu (KRA, 151).

hasandağı: Bir çeşit çiftetelli oyunu (DS, 2297).

hasat: Adıyaman yöresine özgü bir halk oyunu (AİYA, 121).

hemşin: Bir horon çeşidi (RİA, 319).

heng: Folklorik bir oyun (BSA, 403).

herzani: Bir tür halk oyunu (VHA, 838).

horan [hora, horam, horon]: El ele tutuşarak halka şeklinde oynanan bir çeşit oyun (DS, 2408; GA, 245; GŞKA, 285; RİA, 320; TYA, sz. 121; KİAT, 329).

horuz: Hanımların tek başlarına oynadıkları bir çeşit dans (DS, 2415).

hoşbilezik: Bir çeşit bar oyunu (DS, 2416).

hoy maval: Bir çeşit bar oyunu (DS, 2422).

hozangel: Daha çok Akçaabat yöresinde oynanan horan türü (TYA, sz. 123).

İbrahim Hoca: Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 160).

iki ayak: Bir horon çeşidi (RİA, 321).

istemey: Kızlı erkekli oynanan bir folklor oyunu (DS, 2561).

kadı: Bir halk oyunu (DS, 2591).

kadioğlu: Bir halk oyunu (DS, 2591).

- kaftan oyunu: Adıyaman yöresine ait bir halk oyunu (AİYA, 149).
- kalaycı: Bir halk oyunu (DS, 2610).
- kampana: Oyuncuların serçe parmaklarıyla birbirlerine bağlanarak oynadıkları bir tür halay (KRA, 170).
- karabağ: Tek ya da iki kişiyle oynanan bir halk oyunu (DS, 2638).
- karsınönü: Bir çeşit halk oyunu, bar (DS, 2670).
- kasap havası: Zurna veya klarnetin çaldığı, melodi ve davulun temposuyla Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 174).
- kaynana oyunu: Adıyaman yöresine ait bir halk oyunu (AİYA, 155).
- kenek: Tek kadının oynadığı bir halk oyunu (DS, 2743).
- kımıl oyunu: Adıyaman yöresine ait bir halk oyunu (AİYA, 163).
- kırk haydut: Oyuncuların birbirlerinin serçe parmaklarından tuttıkları ve dört ritimle sağa ve sola gidip geldikleri bir oyun (KRA, 182).
- kocaaarp: Tek kişinin oynadığı bir halk oyunu (DS, 2891).
- koçarı [koççarı]: Bir çeşit bar oyunu (DS, 2895; VHA, 862).
- kuvağ: Kadın ve erkeklerin beraber oynadıkları bir tür bar oyunu (VHA, 867).
- küçük molla: Kırklareli yöresinde oynanan bir halk oyunu (KRA, 197).
- laçin: Bir tür halk oyunu (VHA, 869).
- lezgi: Erkek, kadın karışık oynanan bir halk oyunu (DS, 3076).
- lorke: Bir tür halk oyunu (USA, 289).
- memetina: Bir horon çeşidi (RİA, 326).
- meşeli: Bir çeşit halk oyunu (DS, 4595).
- nanay: Düğünlerde çalgısız olarak türküyle oynanan bir halk oyunu (DS, 3239).
- nari: Bir halk oyunu, bar (DS, 3241).
- ortacala: Bir çeşit halk oyunu, bar (DS, 3290).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

- osmanlı: İki erkek bir kadınla oynanan halk oyunu (DS, 3293).
- öndört: Kadınlarla erkeklerin birlikte oynadıkları bir halk oyunu (DS, 3338).
- ördek: Tek kadının oynadığı bir halk oyunu (DS, 3346).
- pancar havası: Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 220).
- papıla: Bir horon çeşidi (RİA, 329).
- papiri: Bir kişinin oynadığı halk oyunu (DS, 3395).
- papuççitir: Bir halk oyunu (DS, 3396; SİYA, 676).
- patrona: Arnavutluk göçmenlerinin oynadıkları bir tür halk oyunu (KRA, 223).
- pavle: Karacaova göçmenlerinin oynadığı bir tür halk oyunu (KRA, 223).
- pehlivanlık oyunu: Kırklareli yöresinde oynanan taklide dayalı bir halk oyunu (KRA, 224).
- pişik: Tek kadın tarafından oynanan bir halk oyunu (DS, 3464).
- rampi: Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 229).
- Rize: Bir horon çeşidi (RİA, 330).
- Rum kızı: Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 230).
- sal oyunu: Adıyaman yöresine özgü halk oyunlarından biri (AİYA, 231).
- sallama: Bir çeşit oyun, horan (DS, 4668; GA, 338; TYA, sz. 204).
- şano: Bir horon çeşidi (RİA, 332).
- sarhoşbarı: Bir çeşit bar, halk oyunu (DS, 3546).
- şarışka: Bir horon çeşidi (RİA, 332).
- seğmen [seman]: Ege'de erkekler tarafından oynanan bir çeşit halk oyunu (MAA, 296; MA, 1244).
- sekme: Erzurum barı, bir halk oyunu (GA, 342).
- Selanik: Kırklareli yöresinde oynanan bir tür halk oyunu (KRA, 235).

semah: Alevî çevrelerinde halk musikisi eşliğinde oynanan dinî menşeli oyun (MİA, 417).

senem: Kadın ve erkeklerin karşılıklı oynadıkları bir halk oyunu (DS, 3583).

sevdican: Kadın ve erkeklerin birlikte oynadıkları bir halk oyunu (DS, 3595).

sihsaray [sık sara]: Bir horon çeşidi (RİA, 332; TYA, sz. 210).

solak oyunu: Adıyaman yöresi halk oyunlarından biri (AİYA, 241).

sürükleme: Düğünlerde oynanan bir çeşit oyun (DS, 3725).

sürütme: Bir çeşit halk oyunu (DS, 4717; GA, 353).

süsensünbül: Tek kadının oynadığı bir halk oyunu (DS, 3727).

şemmame: Bir tür halk oyunu (VHA, 902).

şololu: Düğün ve şenliklerde erkelerin oynadıkları bir oyun (DS, 3792).

tarabul: Bir çeşit halk oyunu (DS, 3833).

tekoyon: Bir kişinin oynadığı bir çeşit zeybek (DS, 3869).

tellige: Tek kadının oynadığı bir halk oyunu (DS, 3874).

terlik oyunu: Kadınların oynadığı bir çeşit halk oyunu (DS, 3895).

terşi: Adıyaman yöresine özgü geleneksel bir oyun (AİYA, 261).

toska: Arnavut göçmenlerinin oynadıkları bir tür halk oyunu (KRA, 262).

toycilar: Van yöresinde oynanan bir halk oyunu (VMA, 514).

tutu: El ele tutuşarak oynanan bir halk oyunu, halay (DS, 4003).

türkan oyunu: Adıyaman yöresinde oynanan bir halk oyunu (AİYA, 270).

urumtiki: Bir çeşit horan (DS, 4788).

üçayak [üçayaklı]: Bir çeşit horon (DS, 4057; SİYA, 705).

yallı: Halay oyunu (KİA, 385).

zigoş: Batı Trakya Türklerinin kızlı erkekli oynadığı hareketli bir halk oyunu (KRA, 291).

3. Türkiye Türkçesi Ağzlarında Diğer Oyun Adları

akdört: 7-8 cm. uzunluğunda dört ağaç parçasıyla oynanan bir ev oyunu (DS, 148).

akka dukka: Bir çeşit oyun (DS, 155).

aklın fikrin var mı: Sandalyeye çıkan kadına topluluk tarafından sorulan eğlenceli sorularla oynanan bir oyun (KRA, 49).

alabacak: Bir kişinin değnekle, koşarak oynadığı bir çeşit oyun (DS, 172).

almaçlı [almalı]: Yenilen kimsenin ortaya koyduğu şeyi (para, bilye, aşık vb.), yenen kimsenin alıp kendisine mal etmesi şart koşulmuş olan oyun (DS, 227; GA, 17; SİYA, 555).

altı göl: Altı kişiyle oynanan bir kağıt oyunu (KDA, 425).

Arap oyunu [Araboyunu]: Düşünlerde büyükler tarafından oynanan eğlenceli bir oyun (DS, 299; EYA, 542; MSA, 702).

araskesme [ara kesdirmesi]: Gençler arasında oynanan bir oyun (DS, 300; AA, 691; MA, 1210).

aşşu sekme: Kına gecelerinde erkeklerin oynadığı bir çeşit oyun (GA, 28; GŞKA, 281).

atlı deynek: Cirit oyunu (KYA, 462).

avul oyunu: Eşit sayıdaki iki gruba ayrılan oyuncular tarafından oynanan dıştaki oyuncunun içerdekileri vurmaya amaçladığı oyun (KRA, 63).

ayıcı oyunu: Bir kişiyi ayı kılığına sokarak oynanan bir kış oyunu (DS, 416).

Ayşe abat: En az 5 metre uzağa dikilen parayı cevizle vurma oyunu (DS, 431; SİYA, 562).

aznif oyunu: Kahvehanelerde oynanan Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 20).

barkut: Zarla oynanan bir çeşit oyun (DS, 534).

basara: İskambil kâğıdı ile oynanan ve pişti de denilen oyun (DS, 538).

basıra [basma]: Bir çeşit kâğıt oyunu (DS, 541).

basma [basmaca]: İskambil kâğıdı ile oynanan bir oyun (DS, 544).

basra: Bir çeşit kâğıt oyunu (DS, 545).

batıbar: Kızlar arasında oynanan bir oyun (Su başında toplanan kızlar, suyla dolu bir kabın içine çiçek atıp kaderlerine bakarlar. Sonra da birbirlerine su atarak oynarlar.) (DS, 570).

bebek: Tek kadın tarafından oynanan bir oyun (DS, 590).

beşaçılan: Bir erkek tarafından oynanan oyun (DS, 642).

bıçak oyunu: Büyük bıçaklarla, iki kişi tarafından, yapmacık saldırışlarla oynanan oyun (DS, 655; TYA, sz. 35).

bicek: Hıdırellez günü oynanan mâni ile yüzük çekme oyunu (DS, 679; VHA, 792).

buk kubbezi: Gelin kaçırma adı da verilen, oyunu oynayan kişiler arasında seçilen gelinin etrafındaki dairenin ortasında durup onu kaçırarak oyuncuların korunması şeklinde oynanan Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 36).

cırt [cirit, cırt oyunu]: At üstünde değnekle oynanan oyun (DS, 931; AA, 788; GŞKA, 282; MİA, 392; SİYA, 578; UİA, 373).

cıvgar: Güreşçinin rakibini yenmek için yaptığı oyun (DS, 942).

cimdallı: Hareketli bir kadın oyunu (DS, 972).

cizek: Bir oyun adı (DS, 991).

cop oyunu [cop galgıtma]: Bir çeşit cirit oyunu (DS, 1000; UİA, 373).

çakmaca: Bozuk parayla oynanan bir kumar oyunu (DS, 1045).

çaltayak: Güreşte yapılan bir oyun (DS, 1062).

çangal [çañgal, çankal]: Güreşte bir ayak oyunu, çelme takma (DS, 1070).

çarık kapmaca: Bir çeşit oyun (DS, 1081).

çevrim: Düğünlerde geceleri meşale yakıp etrafına toplanarak oynanan oyun (DS, 1154).

çıldırgeç: Gece ay ışığında oynanan bir oyun (DS, 1172).

çındır: Sinsin denilen oyun (DS, 1179).

çiftyümbek: Yetişkinlerin oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 4481).

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

çombala: Kağıt oyunu (DS, 1265).

çur: Bir çeşit oyun (DS, 1305).

dabil: Tek kişi ile oynanan masa tenisi (DS, 1315).

değnek: Cirit oyunu (DS, 1403).

denem beşe: Köy odalarında iki zar ya da aşıkla oynanan bir oyundur. İki kişi karşılıklı oturup ellerine ceviz, fındık gibi yemiş ya da ufak para alırlar. Biri elinde tuttuğuna at der, atılan zarlar aynı (dört dört, altı altı gibi) aşık bey tarafına gelirse, karşıdakinin elinde tuttukları onun olur. Zarlar ya da aşık uygun düşmezse elindekileri verir. Oyunun en kızıştığı zaman zarı atana karşıdaki “denem beşe” der. Zarı atanın zarları ya da aşık uygun düşerse bire beş verir, uygun düşmezse bire beş alır.

dibek: İkişerli gruplar hâlinde oynanan Adıyaman’a özgü geleneksel bir oyun (AİYA, 67).

enjuro: Yetişkinlerin oynadıkları bir tür oyun (USA, 283).

esnek: Pehlivanların çene altından parmakları ile birbirlerini boğarcasına yaptıkları oyun (DS, 1786; SİYA, 607).

ğara zelve: Güreşte bir oyun (OAA, 132).

gariş guruş: Bir oyun adı (DS, 1927).

göz sahlama: Bir tür oyun (USA, 284).

guramanıç: Üç kişiyle oynanan bir oyun (DS, 4514).

güce: Bir çeşit oyun (DS, 2207).

hımbıl: Bir çeşit iskambil oyunu (DS, 2361).

hicip: Delikanlıların yüzük ve aşıklarla oynadıkları bir çeşit oyun (DS, 2383).

himmek: Adıyaman yöresinde oynanan eski bir oyuna verilen ad (AİYA, 133).

hümbek: En az üç kişi ile ve mendille oynanan Adıyaman’a özgü bir oyun (AİYA, 137).

ilk kocam oyunu: Genellikle kına gecesinde oynanan, kadın ve kızların bir araya toplanarak iki kadının yüzlerini çemberle örterek birinin kadın diğerinin koca şekline girmesiyle oynanan bir oyun (KRA, 162).

kadal: Cirit oyunu (DS, 2589).

karalama: Adıyaman yöresine ait bir seyirlik oyuna verilen ad (AİYA, 153).

karazelve: Güreşte kolbastı denilen oyun (DS, 2656; SİYA, 645).

kıç dingili: Kara güreşte kalçanın yardımıyla yapılan kafa, kol oyunu (SİYA, 651).

kılıç çekme: İskambil kağıdı ile oynanan bir çeşit oyun (KRA, 181).

kolbastı: Güreşte bir oyun (DS, 4566; SİYA, 655).

kolçi kaçahçı: Bir tür oyun (USA, 288).

kon kon oyunu: Macun tahtasına para koyarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 2919).

küdü: Adıyaman yöresinde bireysel oynanan geleneksel bir oyun (AİYA, 175).

künte: Güreşçilerin güreşte kullandıkları bir çeşit oyun (DS, 3040).

lo: Ağır bir loğu deliklerinden tutarak oynanan Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 181).

lofloko: Bir tür oyun (EYAD, 236).

mahdüver: Hıdrellez gecesi hazırlanan ve sabah çekilen kısmet oyunu (DS, 3106).

mantıfal: Kutu içine konan çiçekleri çekerek mani okuma (bir çeşit oyun) (DS, 4588; KRA, 202).

mentivar: Gece toplantılarında kadınların oynadığı bir oyun (DS, 3166).

mert çibuş: Yetişkinlerin oynadıkları bir tür oyun (USA, 290).

pabıç: Çarpmaca da denilen ve ikiden fazla kişinin ellerindeki terliklerle diğer oyunculara vurmaya çalıştığı Adıyaman'a özgü bir oyun (AİYA, 215).

peket: Kağıt oyunlarına verilen genel ad (KYA, 493).

rıkkım: Adıyaman'a özgü bir tür oyun (AİYA, 227).

semet: Düğünde oynanan yumurta oyunu (DS, 3582).

simsim: Ateşin çevresinde oynanan bir oyun (DS, 3639).

sinsin [siñsiñ, sînsîn]: Gece ateş çevresinde oynanan bir çeşit oyun (DS; 3646; AİYA, 239; AA, 1209; ÇA, 661; MİA, 418; SİYA, 687).

suñsuñ: Düğünlerde ateş çevresinde dönülerek oynanan oyun (DS, 3699).

şıldır [şıldır şıp]: Köylerde, gençlerin oynadığı bir çeşit mendil oyunu (DS, 3770; AİYA, 251; KRA, 248).

şildirip: Birisinin komutuyla yatıp kalkılarak oynanan bir çeşit oyun (DS, 3779).

tabla: Tavla (zarla oynanan oyun) (DS, 4733).

tabya kapmaca: Daire olan oyunculardan birinin dairenin ortasına geçip tekerlemeler söyleyerek oynadıkları oyun (KRA, 252).

tekyümbek: Bir çeşit oyun (DS, 4750).

tellik: Bir çeşit oyun (DS, 3874).

tırığı: Tek başına oynanan bir çeşit oyun (DS, 3922).

tonç: Bir çeşit iskambil oyunu (DS, 3961).

tura: Düğümlemiş mendille erkeklerin düğünlerde oynadıkları, güce ve vurmaya dayalı sert bir oyun (AİYA, 269; MİA, 421).

tünge: Bir çeşit milli oyun (DS, 4013).

uçayak: Bir çeşit oyun (DS, 4782).

yarımsarma: Güreşte alttan kurtulmak için başvuru olan etkili bir oyun (DS, 4187; SİYA, 711).

yastıktaklası: Gençlerin oynadığı bir oyun (DS, 4198).

yumuşacık: Kadınların nitelikleri değişik nesnelere bir örtü altından elden ele geçirerek oynadıkları eğlenceli bir ev oyunu (DS, 4320).

SONUÇ

Türkiye Türkçesi ağzlarındaki çocuk oyunları, halk oyunları ve diğer oyun adları şeklinde üç başlık altında toplanan bu çalışmada 577 çocuk oyunu, 138 halk oyunu ve 106 diğer oyun adı tespit edilmiştir. Türkiye Türkçesi ağzlarında varlığını devam ettiren bu oyun adlarından müstakil kelime ya da kelime grubu özelliği taşıyanlar tercih edilmiş, aynı kelimenin farklı söyleyiş şekillerine çalışmada yer verilmemiştir.

Türkiye Türkçesi ağızlarında en fazla “saklambaç” oyununun karşılığı olarak kullanılan kelime ya da kelime grupları tespit edilmiştir (31 adet). Bu çalışmada toplam 821 oyun adı tespit edilmiştir. Bu oyun adlarından sadece 23 tanesine Türkçe Sözlük’te yer verilmiştir. (*ağırlama, ayıcı oyunu, ‘aznifoyunu, bar, bengi, cirit, cimdalli, çangal, çelik çomak, dokurcun, fanti, karşılama, horon, kolbastı, koşmaca, künte ‘künde’, madik, met, semah, sinsin, tellice, tokurcun, tura, .*).

Türkiye Türkçesi ağızlarındaki oyun adlarından büyük bir bölümü Türkçenin morfolojik özelliklerine uygun bir biçimde oluşturulmamıştır. Dolayısıyla bu adların büyük bir bölümü rastgele oluşturulmuş izlenimi uyandırmaktadır (*alda, arıdız, bur, bucuq, caynız, cibide, çullık, çöttük, dız, dittimiç, eme, etmeze, fanti, fileke, gıptik, gödelek, hıd, hoç, kıdım, kinifi, kupanca, lame, lofloko, mesmes, moç, ophan, ödek, paya, puka, rampi, rez, şano, siylenbicik, şololu, tıkcırcın, tıringı, tulğara, türşek, yemlekasma, zalaga, zıbbak, zivziv vb.*).

Türkiye Türkçesi ağızlarındaki oyun adlarının pek çoğunun Türkçenin ses özelliklerine uymayan kelime ya da kelime grupları oldukları görülmektedir (*anergi, badis, cicoz, coli, dallıke, dilgoz, gıptik, herlembe, heymafi, holhol, hölüş, kösmali, lame, lapaza, lofloko, mentivar, mumuk, papara, pavle, rıkkım, şarişka, tımurlek, tombili, zıbbak, zıldırzıp vb.*). Bununla birlikte, ağızlarda Türkçenin ses özelliklerine uyan oyun adları da bulunmaktadır (*analık, ara kesti, atma taş, basmaç, battı balık, çevrim, delikçe, don, eltaşı, evcik, göz yumuk, ikilik, karalama, kayataşı, kolbastı, koşmaca, oyuktaşı, öndört, silgeç, sürütme, taşçakma, üçayak, yumuşacık, yüzlük vb.*).

Türkiye Türkçesi ağızlarındaki oyun adları, hem basit (*baç, bebek, bur, cicoz, cüz, çır, dız, dim, eme, fileke, güce, hellep, hıd, hoç, hulu, kadal, kellem, kişik, lapaza, mam, nari, patı, tılıs, türşek, zeze, zıkkı, zimi vb.*) hem türemiş (*analık, atmalı, batçı, çakmaca, çevrim, delikçe, dolamaç, evcik, göğleme, kalaycı, koşmaca, meşeli, sürütme, süzdürmeç, vızdırak, yeldürme vb.*) hem de birleşik kelimeler (*aplamsıra, beşaçılan, cancan, corcor, çiftyümbek, eltaşı, eşbulma, hoşbilezik, karsınönü, oyuktaşı, öndört, paşaçömlek, süsensünbül, şırşır, yavrulutavuk vb.*) şeklinde görülebilmektedir.

Türkiye Türkçesi ağızlarındaki oyun adlarından kelime grubu şeklinde oluşturulanlarda da belirli bir çeşitlilik görülmektedir. Ağızlardaki oyun adlarının sıfat tamlaması (*altı gol, beş ayak, cincik makarna, çiftyümbek, damaklı met, dokuz kiremit, gara zelve, hoşbilezik, kırk haydut, kızgın taş, kocaarap, üçayak vb.*), belirtisiz isim tamlaması (*alay turası, avul oyunu, buk kubbezi, çoturum eşeği, göverçin taklası, hançal barı, kıc dingili, oyuktaşı, pancar havası, Rum kızı, sarhoşbarı, yangınalayı vb.*), belirtili isim tamlaması (*karsınönü*), isim-fiil grubu (*ara kesme, aşşuğ sekme, baba yıkmaca, çarık kapmaca, çaylak kapışmak, dangılıkırma, deve düzülme, domuzu bataktan çıkarma, eşbulma, göz sahlama,*

katıncırma, kılıç çekme, sekmedikme vb.), sıfat-fiil grubu (*beşaçılan, çamur döken, muncığa gömen, topağaran*), unvan grubu (*Ali Paşa, Hanım Ayşe, İbrahim Hoca*) ya da tekrar grubu (*akka dukka, angili bingili, battı battı, bıcı bıcı, çatal matal, elik çelik, höl höl, koşum koşum vb.*) şeklinde oluşturulduğu görülmektedir. Ayrıca ağzlarda çekimli fiil şeklinde oluşturulan oyun adları da bulunmaktadır (*aklın fikrin var mı, ara kesti, darıyandı, hamam kızdı, itti bitti, ondi dumana bindi vb.*).

Ağzlarda varlığını devam ettiren birçok kelime, Türkçe Sözlük'te bulunmamaktadır. Bu çalışmada tespit edilen 821 oyun adından sadece 23 tanesinin Türkçe Sözlük'te bulunması da bu durumun örneklerinden birisidir. Yabancı dillerden alınan veya alınacak kelimeler yerine Türkçenin hayat kaynağı olan ağzlarda yaşayan kelimelerin tercih edilmesi ölçünlü dilimizin yapısal özelliklerini muhafaza etmesinde önemli bir etken olacaktır.

Yararlanılan Tez ve Kitaplar

Abaz, Ayşe, *Çorum-İskilip ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2004.

Acar, Ergün, *Kastamonu Merkez İlçe ve Köyleri Ağzı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2008.

Acer, Fatih, *Yerköy ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2003.

Akar, Ali, *Muğla ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2013.

Akca, Hakan, *Ankara İli Ağzları*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2012.

Akyol, Senem, *Manisa Merkez Kuzeybatı Köylerinin Ağız Özellikleri*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2006.

Alkayış, M. Fatih, *Adıyaman Ağzında Atasözleri ve Deyimler*, Öncü Basımevi, Ankara, 2012.

Atay, Ayten, *Develi ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 1993.

Atmaca, Emine, *Antalya-Korkuteli İlçesi ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2017.

- Avcı, Şule Aksakal, *Yatağan İlçesi Ağızları*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2017.
- Aydın, Mehmet, *Aybastı Ağzı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002.
- Aydoğdu, Özkan, *Çankırı İli ve Yöresi Ağızları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2011.
- Başer, Elif, *Kırkkale İli Ağızları*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2014.
- Boz, Erdoğan, *Afyonkarahisar Merkez Ağzı*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.
- Bozalan, Hale, *Bergama Merkez İlçe ve Köylerinde Yaşayan Yörüklerin Ağız İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2008.
- Bulduk, Türker Barış, *Adıyaman İndere (Zey) Köyü Ağzı*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman, 2011.
- Bulut, Serdar, *Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2018.
- Buran, Ahmet, *Keban, Baskil ve Ağın Yöresi Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1997.
- Caferoğlu, Ahmet, *Anadolu Ağızlarından Toplamalar*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- Caferoğlu, Ahmet, *Kuzeydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar (Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Yöresi Ağızları)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- Caferoğlu, Ahmet, *Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler (Van, Bitlis, Karaköse, Eskişehir, Bolu ve Zonguldak İlleri Ağızları)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Caferoğlu, Ahmet, *Doğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar (Kars, Erzurum, Çoruh İlbaylıkları Ağızları)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Caferoğlu, Ahmet, *Güneydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar (Malatya, Elazığ, Tunceli, Gaziantep ve Maraş Vilayetleri Ağızları)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.

Caferoğlu, Ahmet, *Orta Anadolu Ağzlarından Derlemeler (Niğde, Kayseri, Kırşehir, Yozgat, Ankara Vilayetleri ile Afşar, Saçıkara ve Karakoyunlu Uruklarının Ağzları)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.

Çakır, Aylin, *İzmir İli Ödemiş-Kiraz-Beydağı İlçesi Ağzları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2018.

Çoban, Esra Kulle, *Elmalı ve Yöresi Ağzları*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2012.

Daban, Engin Burak, *Daday İlçesi Ağzı (Kastamonu İli)*, Doğu Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kıbrıs-Gazimağusa, 2015.

Dağcı, Yusuf, *Yahyalı (Kayseri) ve Yöresi Ağzları*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2012.

Demez, Ali, *Gölbaşı (Adıyaman) Ağzı*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2013.

Demir, İmdat, *Sarıgöl ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri, 2012.

Demir, Necati, *Ordu İli ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2001.

Demir, Necati, *Tokat İli ve Yöresi Ağzları*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Demir, Necati, *Trabzon ve Yöresi Ağzları*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Demir, Necati & Şen, Ülker, *Sivas İli ve Yöresi Ağzları*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Demiray, Erdinç, *Kepsut İlçesi ve Yöresi Ağzları*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2003.

Demiray, Gizem, *Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2008.

Doğan, Muammer, *Aksaray ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri, 2012.

Elbir, Döne, *Eğirdir ve Yöresi Ağzları*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2011.

- Ercilasun, Ahmet Bican, *Kars İli Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002.
- Erdem, Mehmet Dursun, & Bölük, Ramazan, *Antalya ve Yöresi Ağızları*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2012.
- Erdem, Mehmet Dursun, & Kirik, Esra, *Kahramanmaraş ve Yöresi Ağızları*, Öncü Basımevi, Kahramanmaraş.
- Erdoğan, Ferhat, *Şuhut ve Yöresi Ağızları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2007.
- Eren, M. Emin, *Zonguldak-Bartın-Karabük İller Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1997.
- Erten, Münir, *Diyarbakır Ağzı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- Gemalmaz, Efrasiyap, *Erzurum İli Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Gökçur, Engin, *Van ve Merkez Köyleri Ağızları*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2006.
- Gökçur, Engin, *Van Gölü Havzası Ağızları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2012.
- Gönen, Mehmet Emin, *Van Gölü Kuzey Havzası Ağızları*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2003.
- Gül, Rıza, *Kilis Merkez ve Köyleri Ağızları*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana, 1993.
- Gülensoy, Tuncer, *Kütahya ve Yöresi Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.
- Gülensoy, Tuncer & Buran, Ahmet, *Elazığ Yöresi Ağızlarından Derlemeler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- Gülseren, Cemil, *Malatya İli Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.
- Gülsevin, Gürer, *Uşak İli Ağızları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2002.
- Günay, Elif Gözde, *Adıyaman-Merkez, Kahta, Gerger, Samsat Yöresi Ağzı*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2008.

Günay, Turgut, *Rize İli Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2003.

Güneş, İsmail Teoman, *Savaştepe Yöresi Yörük Ağzlarının İncelenmesi ve Türkçenin Gelişip Zenginleşmesine Katkıları*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2009.

Günşen, Ahmet, *Kırşehir ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.

Hünerli, Bülent, *Kırklareli Babaeski Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2006.

İlker, Ayşe, *Manisa Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2017.

Kalay, Emin, *Edirne İli Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.

Kaymaz, Muhammet, *Sivrice Yöresi Ağzları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1996.

Kılıçer, İsmail, *Yozgat ve Yöresi Ağzları*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 1998.

Koca, Sinan, *Görele ve Yöresi Ağzları*, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun, 2015.

Koraş, Hikmet, *Karaman ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 1992.

Korkmaz, Zeynep, *Bartın ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.

Korkmaz, Zeynep, *Güney-Batı Anadolu Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.

Korkmazıyğit, Ahmet, *Çayıralan ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2010.

Kök, Abdullah, *Oğuzeli ve Yöresi Ağzları*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 1995.

Mutlu, Hüseyin Kahraman, *Balıkesir İli Ağzları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2008.

Nakib, Bülent, *Antakya Ağzı*, Color Ofset Ltd. Şti, Antakya, 2004.

- Nas, Gönül Erdem, *Anamur ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri, 2014.
- Olçay, Selahattin, *Doğu Trakya Yerli Ağzı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Olçay, Selahattin, Ercilasun, Ahmet Bican, & Aslan, E., *Arpaçay Köylerinden Derlemeler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.
- Öçalan, Muharrem, *Sakarya İli Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri, 2004.
- Özçelik, Saadettin, *Urfa Merkez Ağzı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1997.
- Özçelik, Saadettin & Boz, Erdoğan, *Siverek Merkez Ağzı*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2009.
- Özden, Muharrem, *Bilecik İli Ağız İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Edirne, 2009.
- Özkaya, Hakkı, *Kırklareli İli Ağzları Söz Varlığı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2013.
- Öztürk, Jale, *Hatay Ağzı*, Karahan Kitabevi, Adana, 2009.
- Polat, Fadime, *Şavşat ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2000.
- Sağır, Mukim, *Erzincan ve Yöresi Ağzları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Sert, Göksel, *Eskişehir İli Yörük Ağzları*, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2015.
- Sinan, Ahmet Turan, *Akçadağ, Doğanşehir ve Darende Ağzları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1992.
- Taş, Pınar, *Şarkışla ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2006.
- Tayşi, Mustafa, *Tavşanlı ve Yöresi Ağız İncelemesi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2007.
- Tekin, Feridun, *Kaman ve Yöresi Ağzları*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 1994.

Telli, Burak & Bulduk, Türker Barış, *Adıyaman İli ve Yöresi Ağzları Söz Varlığı*. Gazi Kitabevi, Ankara, 2018.

Tosun, İbrahim, *Çemişgezek, Pertek ve Hozat Yöresi Ağzları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1996.

Tosun, İlker, *Tekirdağ Merkez İlçe ve Köyleri Ağzları*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2003.

Uysal, İdris Nebi, *Karaman İli Ağzları ve Anadolu Ağzları Arasındaki Yeri*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Denizli, 2009.

Ünal, Ergül, *Reşadiye ve Yöresi Ağzları*, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2010.

Ünlü, Eren, *Gümüşhane İli Şiran ve Köse İlçeleri Ağzları*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman, 2015.

Yapıcı, Ali İhsan, *Aydın ve Yöresi Ağzları*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla, 2013.

Yavuz, Serdar, *Adıyaman İli ve Yöresi Ağzları*, Turkish Studies Yayınları, Ankara, 2013.

Yaylağan, Nilay, *Isparta'nın Eğirdir, Senirkent ve Atabey İlçelerinin Ağız Özelliklerinin Tespiti ve Türkçe Eğitimi Bakımından Önemi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2010.

Yeşilkaya, Mehmet, *Adıyaman-Gerger Ağzı*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2007.

Yıldırım, Kübra Dilaver, *Bergama Yöresi Tahtacı ve Çepni Ağzları*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2013.

Yıldırım, Ünal, *Ayrancı (Karaman) Yöresi Ağzları*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2007.

Kısaltmalar

AA: Ankara İli Ağzları

- AAT: Anadolu Ağızlarından Toplamalar
- AİAD: Anadolu İlleri Ağızlarından Derlemeler
- AİYA: Adıyaman İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı
- AMA: Afyonkarahisar Merkez Ağzı
- AŞA: Afyon Şuhut ve Yöresi Ağızları
- BA: Bilecik İli Ağız İncelemesi
- BİA: Balıkesir İli Ağızları
- BRA: Eski Türkçe Cümle Yapılarının Modern Türkçenin Ağızlarında Kullanımı: Bursa-Boğazköy Ö.
- BSA: Balıkesir Savaştepe Ağzı
- ÇA: Çankırı İli ve Yöresi Ağızları
- DS: Derleme Sözlüğü
- EİA: Edirne İli Ağızları
- EYA: Eskişehir İli Yörük Ağızları
- EYAD: Elazığ Yöresi Ağızlarından Derlemeler
- GA: Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı
- GGA: Giresun Görele ve Yöresi Ağızları
- GİAT: Güneydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar
- GŞKA: Gümüşhane Şiran ve Köse İlçeleri Ağzı
- HAA: Hatay Arsuz Ağzı
- IEA: Isparta Eğirdir Ağzı
- KA: Karaman Ağzı
- KAKD: Kars Arpaçay Köylerinden Derlemeler
- KDA: Kastamonu Daday Ağzı

- KİA: Kars İli Ağızları
KİAT: Kuzeydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar
KRA: Kırklareli İli Ağızları Söz Varlığı
KSA: Kastamonu Merkez İlçe ve Köyleri Ağzı
KYA: Kırşehir ve Yöresi Ağızları
MA: Manisa Ağızları
MAA: Manisa Alaşehir Ağzı
MİA: Malatya İli Ağızları
MSA: Manisa Sarıgöl ve Yöresi Ağızları
MYA: Muğla ve Yöresi Ağızları
OAA: Ordu Aybastı Ağzı
OAAD: Orta Anadolu Ağızlarından Derlemeler
OTA: Osmaniye Tatar Ağzı
RİA: Rize İli Ağızları
SİYA: Sivas İli ve Yöresi Ağızları
sz.: Sözlük
TİYA: Tokat İli ve Yöresi Ağızları
TYA: Trabzon ve Yöresi Ağızları
TYAD: Tunceli Yöresi Ağızlarından Derlemeler
UİA: Uşak İli Ağızları
UMA: Urfa Merkez Ağzı
USA: Urfa Siverek Merkez Ağzı
vb.: Ve benzeri
VHA: Van Gölü Havzası Ağızları

VMA: Van Merkez Ağzı

Kullanılan Transkripsiyon İşaretleri

ā	Normalden uzun a
ē	Normalden uzun e
ğ	Tonlu, orta damak g ünsüzü
h	Tonsuz, orta damak h ünsüzü
ħ	Tonsuz, orta damak, sızmalı h (hırıltılı) ünsüzü
ī	Normalden uzun i
ķ	Tonsuz, orta damak patlamalı k ünsüzü
ñ	Tonlu, arka damak ünsüzü (nazal n)

KAYNAKÇA

- And, Metin (2003), **Oyun ve Būgū**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Atalay, Besim (2018), *Divanū Lugat-it Türk (Dizin)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Bali, Aslı (2017), "Halk Oyunları Üzerine Bilimsel Bir Araştırma: Mersin İli Silifke İlçesi Örneği", **Karadeniz Dergisi**, S. 33, s. 78-91.
- Başal, Handan Asude (2007), "Geçmiş Yıllarda Türkiye'de Çocuklar Tarafından Oynanan Çocuk Oyunları", **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S. 20, s. 243-266.
- Dilçin, Cem (1983), **Yeni Tarama Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Doğan, D. Mehmet (2001), **Büyük Türkçe Sözlük**, Vadi Yayınları, Ankara.
- Ekmekçioğlu İsmail, Bekar Cüneyt, Kaplan Metin (2001), **Türk Halk Oyunları**, Esin Yayınevi, İstanbul.
- Telli, Burak (2019). "Hatay Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar", *Tarih Okulu Dergisi*, XXXVIII, ss. 664-693.
- Türk Dil Kurumu (1998), **Türkçe Sözlük**, 9. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

T. B. Bulduk Oyun Adlarının Türkiye Türkçesi Ağzlarında...

Türk Dil Kurumu (2009), **Derleme Sözlüğü**, 3. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Onur, Bekir (1992), **Oyuncaklı Dünya**, V Yayınları, Ankara.